

GAK – CJBB84

st. 12.30-14.00

14.3. 2012

Vzor (flektivní typ) není gramatická kategorie

- Proč se děti ve škole učí určovat vzory?
- Jak poznat vzor?

Formální vlastnosti substantiv a vzor

- Zakončení a slovní druh (*kos, sál, pila, žeň, chudě*)
- Zakončení a rod (*kroj x zbroj, kůň x tůň*)
- Zakončení a vzor (*politický a slohotvorný činitel*)

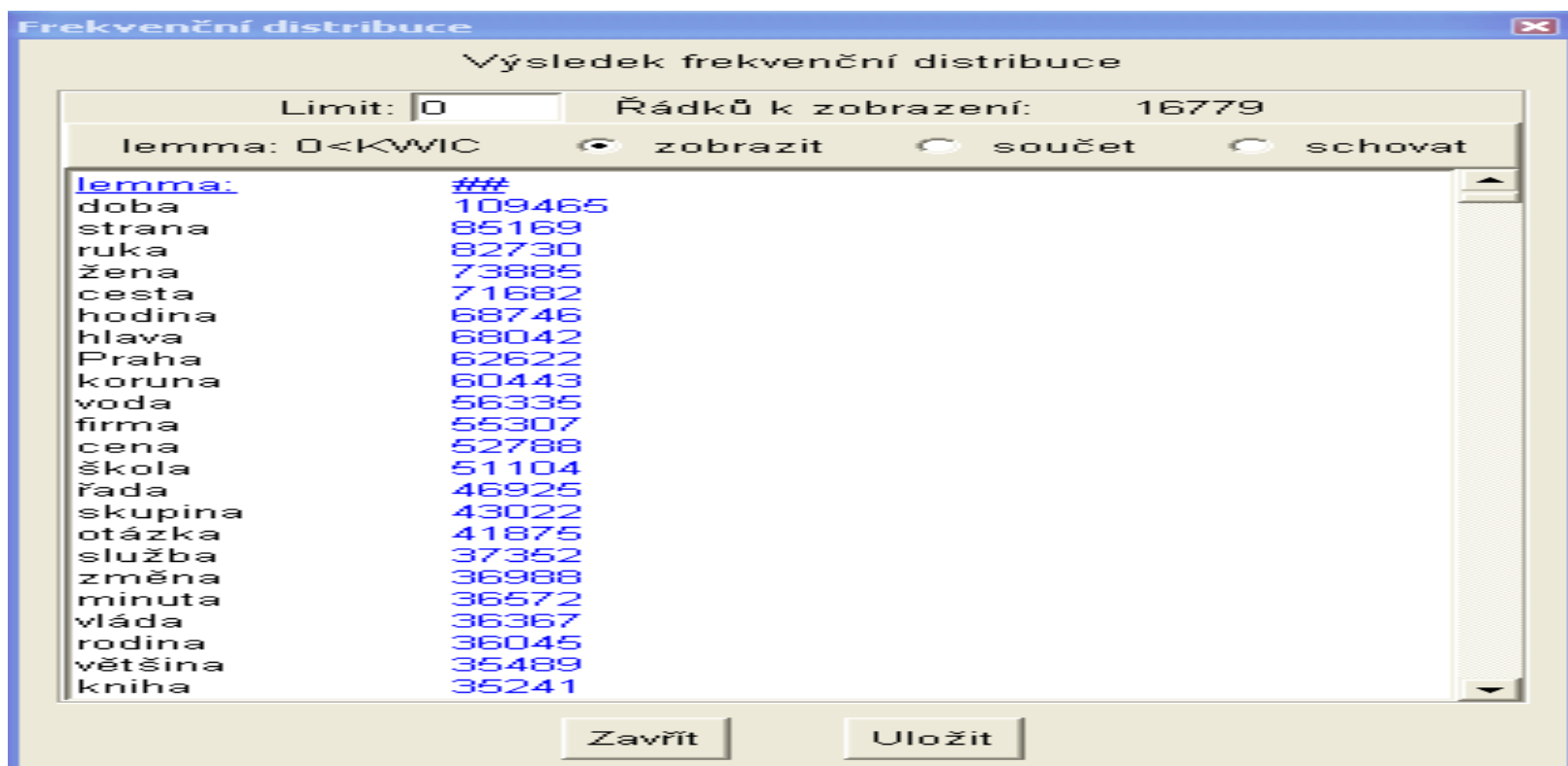
Rod (tag: pozice 3) a zakončení

- Kolik vzorů určíme ve dvou krocích?
- Jak budeme postupovat?
- Které vzory vyžadují složitější postup?

Vzor žena

- V menu **Korpus** zvolíme **implicitní atribut tag**
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě ***NNF.****
- nastavíme P-filtr
- V menu **Korpus** zvolíme **implicitní atribut lemma**
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě ***.*a***

frekvenční seznam lemmat

The screenshot shows a window titled "Frekvenční distribuce" with a subtitle "Výsledek frekvenční distribuce". It features a search bar with "Limit: 0" and "Řádků k zobrazení: 16779". Below the search bar are radio buttons for "zobrazit" (selected), "součet", and "schovat". The main area displays a list of lemmas and their frequencies, with the first row being the header "lemma: ##".

lemma:	##
doba	109465
strana	85169
ruka	82730
žena	73885
cesta	71682
hodina	68746
hlava	68042
Praha	62622
koruna	60443
voda	56335
firma	55307
cena	52788
škola	51104
řada	46925
skupina	43022
otázka	41875
služba	37352
změna	36988
minuta	36572
vláda	36367
rodina	36045
většina	35489
kniha	35241

Buttons at the bottom: "Zavřít" and "Uložit".

Mohou mít česká feminina skloňovaná podle vzoru *žena* koncovku *-i*?

- ponecháme P-filtr
- V menu **Korpus** zvolíme **implicitní atribut word**
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *.*i*
- nastavíme N-filtr
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě *.*ami*

statistika lemmat (Konkordance/Statistiky/Frekvenční distribuce/lemma)

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 335

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

lemma:	##
Slavia	1429
dcera	1186
Korea	442
Unia	428
Keňa	403
Trója	196
idea	186
Freyja	153
Cynthia	137
Fabia	132
skica	131
Philadelphia	101
Maggia	98
Rosia	98
Kambodža	94
Georgia	90
Bystrica	86
Soňa	75
Guinea	72
Seria	70
Victoria	64
Octavia	62
sója	57

Zavřít Uložit

typy

- *dcera*
- jména (většinou vlastní) na měkkou souhlásku tzv. finálu kmene (POZOR na c)
- jména na samohláskovou finálu kmene

vzory zjistitelné analogicky

- *předseda*
- *soudce* POZOR na dvě grafické varianty [eě]
- *růže* POZOR na dvě grafické varianty [eě]
- *město*
- *stavení*

vzory s komplikovanějším postupem

- *pán a muž*
- *hrad a stroj*
- *píseň a kost*
- *moře a kuře* POZOR na dvě grafické varianty [eě]

pán x muž

- Jak najít substantiva skloňovaná buď podle *pán*, nebo podle *muž* ?

oba vzory

- V menu **Korpus** zvolíme **implicitní atribut tag**
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě ***NNM.****
- nastavíme N-filtr
- V menu **Korpus** zvolíme **implicitní atribut lemma**
- do dotazovacího řádku napíšeme dotaz ve formě ***.*[aáeěéííoóuůyý]***

vzory *pán* a *muž* dle finály

- *pán* : *P-filtr*, lemma=„**[dghknrt]*“
- **Zpět k předchozí**
- *muž* : *P-filtr*, lemma=„**[cčdʹjňřšž]*“

grafický a fonetický princip u zařazování jmen cizího původu ke vzoru

- *Smith* – končí v písmu na tvrdou souhlásku „h“ ve výslovnosti dle angl. na tupou sykavku, skloňuje se (dle výslovnosti) podle *muž*
- *Balzac* – končí v písmu na „c“, které se vyslovuje jako „k“ a skloňuje se (dle výslovnosti) podle *pán*

oba vzory

- *P-filtr, lemma=„*[bpfvmlsz]“*

přehled dle frekvence

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 6520

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

lemma	##
ředitel	24415
přítel	23968
obyvatel	19459
šéf	19434
pes	17701
manžel	17278
Pavel	16942
majitel	15626
Karel	15597
Josef	14868
král	14744
učitel	10943
podnikatel	9283
chlap	8637
uživatel	8373
spisovatel	7544
nepřítel	7377
Michal	7146
představitel	6912
Klaus	6694
velitel	6557
zaměstnavatel	5810
pachatel	5612

Zavřít Uložit

.*b

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 159

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma</u>	<u>##</u>
Jakub	4822
Arab	1295
Bob	1210
holub	1139
Jákob	942
Holub	579
Rob	577
jestřáb	510
Kocáb	453
krab	445
sob	410
Webb	409
sáhib	360
Dub	341
mikrob	324
šváb	297
Srb	288
jeřáb	285
Jakob	266
Jacob	258
Mahbúb	245
snob	211
srab	209

Zavřít Uložit

.*f

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 267

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma</u>	<u>##</u>
šéf	19434
Josef	14868
Rudolf	3237
fotograf	2997
filozof	2267
Adolf	1356
šerif	1217
Jeff	1012
Lief	958
Ralf	881
Kryštof	880
Wolf	871
elf	577
Jozef	544
Rolf	352
Gandalf	348
Volf	284
Graf	252
Grof	231
Šlouf	229
Neff	219
choreograf	218
Langsdorff	173

Zavřít Uložit

.*p

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 188

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma:</u>	<u>##</u>
chláp	8637
biskup	3797
Filip	3204
arcibiskup	1000
Prokop	965
Philip	697
filip	687
Soukup	672
Šíp	638
lidoop	459
Dunlap	454
lump	435
čáp	411
sup	381
pop	297
Popp	267
op	229
Depp	195
Philipp	192
zlatokop	188
tramp	178
Stockalp	168
Čáp	160

Zavřít Uložit

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 986

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma</u>	<u>##</u>
Václav	14198
Jaroslav	8868
Miroslav	7167
Ladislav	4554
Stanislav	3690
detektiv	2996
lev	2367
Miloslav	1342
Bohuslav	1285
červ	927
Vítězslav	829
Vladislav	826
Gustav	814
Udalov	747
Rostislav	689
Lev	666
Vratislav	497
Břetislav	387
Medveděv	357
Gorbačov	327
Chomutov	324
Brežněv	303
páv	302

Zavřít Uložit

. * m

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 401

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

lemma.	##
Adam	5421
Rom	3474
Tom	3273
Sam	2824
Jim	2571
Kim	2286
ekonom	2277
muslim	2043
William	2025
Bém	1273
Vilém	1247
Tim	1107
Radim	1090
Jarolím	999
Mandelštam	993
Jaším	963
Maxim	840
Abrahám	761
astronom	707
Saddám	655
Brom	653
Ransom	547
Waldheim	517

Zavřít Uložit

.*[lsz]

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 5928

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma:</u>	<u>##</u>
ředitel	24415
přítel	23968
obyvatel	19459
pes	17701
manžel	17278
Pavel	16942
majitel	15626
Karel	15597
král	14744
učitel	10943
podnikatel	9283
uživatel	8373
vítěz	8094
spisovatel	7544
nepřítel	7377
Michal	7146
představitel	6912
Klaus	6694
velitel	6557
zaměstnavatel	5810
pachatel	5612
generál	5449
kněz	5323

Zavřít Uložit

. *s : pes/pán : Klaus/muž

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 2482

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

<u>lemma:</u>	<u>##</u>
pes	17701
Klaus	6694
Kristus	3872
Rus	3633
James	3138
Thomas	3097
Charles	2742
Gross	2294
Hess	1557
Hans	1510
Jacques	1470
Chris	1450
Jones	1324
Kraus	1251
Holmes	1218
Alois	1208
génius	1102
Louis	1065
Onassis	939
Lewis	927
Boris	857
Lucas	845
Celsius	834

Zavřít Uložit

. *z vítěz/muž : plaz/pán

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 423

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

lemma:	##
vítěz	8094
kněz	5323
Francouz	3370
Franz	1206
markýz	1091
plaz	1047
šimpanz	902
Matz	533
Schwarz	456
Heinz	413
Fritz	359
Helmholtz	343
Chávez	343
Katz	339
Golanž	261
Schulz	256
Kurz	249
Tirpitz	249
Mráz	225
Cruz	187
Lorenz	185
Charouz	184
Rodriguez	144

Zavřít Uložit

. *l ředitel/muž : Pavel/pán

Frekvenční distribuce

Výsledek frekvenční distribuce

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 3023

lemma: 0<KWIC zobrazit součet schovat

lemma:	##
ředitel	24415
přítel	23968
obyvatel	19459
manžel	17278
Pavel	16942
majitel	15626
Karel	15597
král	14744
učitel	10943
podnikatel	9283
uživatel	8373
spisovatel	7544
nepřítel	7377
Michal	7146
představitel	6912
velitel	6557
zaměstnavatel	5810
pachatel	5612
generál	5449
zastupitel	5086
dodavatel	4822
Michael	4570
pořadatel	3701

Zavřít Uložit

jména na *.*tel*

- Skloňují se všechna podle vzoru *muž*?
- Pokud nikoli, je možné vybrat na základě formy ta, která mají vyšší míru pravděpodobnosti, že se skloňují podle *muž*?

Úkol na 21.3. 2012

- Substantiva maskulina životná zakončená na *[bfmpv]* se mohou skloňovat pouze podle vzoru pán.
- Platí obecně, že souhlásky *[bfmpv]* se jakožto finály vyskytují pouze u substantiv tzv. tvrdých vzorů?
- Shromáždi z korpusů data, pozoruj je a vyvod' závěry.